

เอกภาพและความหลากหลายกับนโยบายเพื่อการพัฒนาการศึกษา UNITY AND DIVERSITY WITH EDUCATION DEVELOPMENT POLICY

ขวัญนา อุนหาคันต์¹
KWANNAPHA UNHAKANT

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นการกำหนดอนาคตและความเจริญก้าวหน้าของประเทศในสภาวะการณ์ที่โลกมีการแข่งขันสูง กระแสการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาจึงเกิดขึ้นทั่วโลก สำหรับประเทศไทย กระแสการตื่นตัวเรื่องศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์จุดอ่อนของการศึกษาไทย เช่น การวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDIR) หรือการชี้ประเด็นจาก UNESCO รวมทั้งโดยบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งถูกนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการเชิงนโยบายเอาไว้ว่า นโยบายการศึกษาต้องมีเอกภาพทางนโยบายและมีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ หลักการนี้ถูกกำหนดภายใต้ความเชื่อว่านโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีความเอกภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ รวมทั้งต้องมีความต่อเนื่อง โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในมิติต่าง ๆ ที่ถือว่าสำคัญทางการศึกษา ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมและเนื่องจากจุดเน้นในส่วนนี้อาจจะทำให้เกิดการแปลความไปได้ว่ามุ่งพัฒนา “ปัจเจกบุคคล”-เพียงด้านเดียว ฉะนั้นจึงได้กำหนดต่อไปว่า การพัฒนาดังกล่าวนั้นมุ่งให้คนไทย “มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”-เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งการเพิ่มมิติด้านสังคมนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างส่วนบุคคลและส่วนรวม

คำสำคัญ : เอกภาพและความหลากหลาย การพัฒนาการศึกษา

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาสิ่งที่สำคัญ หลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด ซึ่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติได้บัญญัติไว้เป็นประการที่ 1 คือ หลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การมีนโยบายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ผู้ปฏิบัติจะกระทำหรือดำเนินการอย่างไร แล้วแต่จะเลือกปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามนโยบายเดียวกันนั้น

นโยบายการศึกษาที่มีเอกภาพ จึงมีความสำคัญที่จะเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของชาติให้บรรลุตามความมุ่งหมาย ดังที่

วิจิตร ศรีสะอ้าน ได้เปรียบเทียบว่านโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศและหางเสือในการเดินเรือ ที่จะพาเรือไปในทิศทางที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน เพื่อจะนำพาประเทศให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ

สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับแต่ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการจัดการศึกษาของไทย และเป็นการเริ่มปฐมบทปฏิรูปการศึกษาไทยเป็นต้นมา นับเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลากว่าสิบปี เปลี่ยนผ่านรัฐบาลมาแล้ว 7 ชุด นโยบายการจัดการศึกษาของไทย

¹ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอุทอง ชำนาญการพิเศษ

ก็เป็นไปตามการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลแต่ละชุด และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่ละคน
ซึ่งล้วนหาทิศทางที่ยั่งยืนแน่นอนไม่ได้

เอกภาพและความหลากหลาย

เอกภาพ (Unity) คือ ความเป็นอันหนึ่งอัน
เดียวกันความสอดคล้องกลมกลืนกันและความ
หลากหลาย (Diversity) คือ ความหลากหลาย ความต่าง ๆ
นานา ความมากมาย ความต่างกัน เช่น เชื้อชาติ
เผ่าพันธุ์ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจ
การศึกษา ซึ่งความขัดแย้งบางประเด็นได้นำไปสู่ความ
รุนแรง การสร้างความเกลียดชังอีกฝ่าย ซึ่งความขัดแย้ง
ดังกล่าวอาจส่งผ่านไปถึงเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงและอาจนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยความ
รุนแรง

นโยบายการศึกษา: ขาดเอกภาพและคับแคบเชิง ปฏิบัติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการเชิงนโยบายเอาไว้ว่า
นโยบายการศึกษาต้องมีเอกภาพทางนโยบายและมี
ความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ หลักการนี้ถูกกำหนด
ภายใต้ความเชื่อว่านโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้น
จะต้องมีความเอกภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อ
ป้องกันไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ รวมทั้งต้องมี
ความต่อเนื่อง เพราะความสำเร็จของนโยบายจำนวนมาก
ด้านการศึกษานั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้ในระยะเวลาสั้น ๆ
หากแต่ต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการติดต่อกันเป็น
เวลานานพอสมควร เช่น นโยบายกระจายอำนาจทาง
การศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายผลิต
ครูพันธุ์ใหม่ นโยบายการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นหลักการนี้ยังมีความเชื่อต่อไปว่า
ในการนำนโยบายไปปฏิบัติควรมีความหลากหลาย
เพราะว่าบริบทของพื้นที่แต่ละแห่งไม่เหมือนกัน ดังนั้น
ภายใต้แนวทางนโยบายเดียวกัน แต่ละพื้นที่อาจกำหนด
เป็นวิธีการปฏิบัติได้อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับ
บริบทและความถนัดของแต่ละพื้นที่ เช่น นโยบายการ
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ แต่ละพื้นที่อาจคิดวิธีการและ
กิจกรรมเพื่อเพิ่มการเรียนรู้ให้แก่เด็กแตกต่างกันก็ได้ ใน

แง่วิชาการด้านนโยบาย การกำหนดหลักการในลักษณะ
นี้ดูเหมือนมีความเหมาะสมกับนโยบายการศึกษา
เพราะว่าเป็นนโยบายที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความ
แตกต่างหลากหลายของบริบท

การใช้นโยบายในลักษณะที่จำกัดคับแคบ
ซึ่งกำหนดวิธีการปฏิบัติจากส่วนกลางและสั่งการให้แต่ละ
พื้นที่ปฏิบัติตามเดียวกันทั้งประเทศดูจะขาดความ
สมเหตุสมผลไป แต่ทว่าหลักการที่สมเหตุสมผลและดู
เหมาะสมเช่นนี้ เมื่อนำไปใช้จริงกลับต้องประสบกับ
อุปสรรคมากมาย และมีแนวโน้มไปในทางที่ล้มเหลว

สิ่งที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีภายหลัง
หลักการนี้ได้รับการบัญญัติขึ้นมาคือ นโยบายการศึกษา
ของไทยมีแนวโน้มขาดความเป็นเอกภาพไม่มีความ
ต่อเนื่อง ทั้งยังขาดความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ ความ
เป็นเอกภาพและความต่อเนื่องของนโยบายเกิดขึ้นได้ก็
ต่อเมื่อมีระบบการกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ โดย
ต้องมีการนำปัญหา ความคาดหวัง และความต้องการ
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบาย ข้อมูลเชิงประจักษ์
และวิสัยทัศน์ร่วมกันของทุกฝ่ายมาสังเคราะห์ร่วมกัน
เพื่อกำหนดเป็นเป้าประสงค์และทางเลือกเชิงนโยบายที่
มีเหตุผล อีกทั้งผู้บริหารซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย
ในแต่ละรุ่นที่เข้ามารับผิดชอบก็ต้องยอมรับกรอบคิด
รากฐานเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางหลักของ
นโยบายการศึกษาในทิศทางเดียวกัน และหากมีการ
ปรับเปลี่ยนนโยบายก็ต้องดำเนินการอย่างมีเหตุผลมีผล
บนรากฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งมีงานวิจัย
สนับสนุน มิใช่เป็นไปตามความชอบส่วนตัวของผู้บริหาร
หรือแรงกดดันทางการเมืองของผู้ได้หรือเสียประโยชน์
จากนโยบาย

ดังนั้นหากจะให้เห็นนโยบายการศึกษามีเอกภาพ
และต่อเนื่องก็ต้องมีเงื่อนไขสำคัญเบื้องต้น คือ ผู้มาดำรง
ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการศึกษาธิการและผู้บริหารระดับสูงอื่น ๆ
ของกระทรวงศึกษาธิการต้องมีการคิดเชิงนโยบายที่
คล้ายคลึงกัน และควรมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่
ยาวนานเพียงพอเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการ
ขับเคลื่อนนโยบาย แต่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง
ระยะเวลา 17 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ถึง 2559 ก็
คือ กระทรวงศึกษามีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการถึง 18 คน เฉลี่ยระยะเวลาในการ

ดำรงตำแหน่งของแต่ละคนไม่ถึงหนึ่งปี และกลุ่มบุคคลที่มาเป็นรัฐมนตรีก็มาหลากหลายแหล่งทั้งจากพรรคการเมืองหลายพรรค และทั้งที่ไม่ได้มาจากพรรคการเมือง อีกทั้งผู้มาเป็นรัฐมนตรีศึกษาจำนวนมากก็มีแนวโน้มขาดวิสัยทัศน์ สำนึกแห่งพันธกิจ และความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อคุณลักษณะของผู้กำหนดนโยบายเป็นดังที่กล่าวมา ทำให้นโยบายทางการศึกษามีความหลากหลาย ขาดเชื่อมโยงและทิศทางที่ชัดเจน อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง และขาดความต่อเนื่อง เพราะฐานคิดการบริหารการระบอบราชในสังคมไทยที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งกลายเป็นประเพณีปฏิบัติคือ เมื่อกระทรวงใดมีการเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรี นโยบายของกระทรวงนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงตามเสมอ ไม่เว้นแม้กระทั่งรัฐมนตรีที่มาจากพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองเดียวกันก็ตาม ดังตัวอย่าง นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายบางช่วงกำหนดเป็น 12 ปีบ้าง บางช่วงก็กำหนด 15 ปี และสำหรับกรณีเรียนฟรี 12 ปี ก็มีความสับสนเรื่องการนับจำนวนปีว่าจะเริ่มต้นจากระดับใดระหว่างเริ่มจากระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่สาม กับ ประถมปีที่หนึ่งถึงมัธยมศึกษาปีที่หก แต่ละรัฐบาลก็มีแนวทางในเรื่องนี้แตกต่างกันออกไป และนโยบายการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งหาข้อตกลงเป็นแนวทางที่ชัดเจนไม่ได้ว่าจะจัดการอย่างไรกับผู้กู้ยืมที่หลีกเลี่ยงการจ่ายเงินคืนแก่กองทุน นอกจากนโยบายขาดเอกภาพแล้วด้านความหลากหลายในเชิงการปฏิบัติก็กลับไม่เกิดขึ้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมากของกระทรวงศึกษาธิการมีลักษณะสับสนและคับแคบ ความสับสนเกิดจากการเข้าใจ การตีความ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกัน เช่น บางสมัยรัฐมนตรีบางคนได้กล่าวถ้อยแถลงระหว่างมอบนโยบายแก่ผู้บริหารกระทรวงศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แปะเจี๊ยะ” หรือเงินที่ทางโรงเรียนเรียกเก็บจากผู้ปกครองที่ประสงค์ให้บุตรหลานตนเองได้เรียน โดยรัฐมนตรีผู้นั้นได้กล่าวในทำนองว่า ถ้าสถานศึกษาแห่งใดคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการจัดงบประมาณให้ไม่เพียงพอ ก็อาจประกาศรับเงินบริจาคจากผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรของตนเองเรียนในโรงเรียนดังกล่าวโดยก็

จัดห้องเรียนเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับเด็กเหล่านั้น และนำเงินบริจาคไปพัฒนาโรงเรียน

การแถลงระหว่างมอบนโยบายในลักษณะนี้ย่อมทำให้ผู้บริหารการศึกษาที่รับฟังเข้าใจและตีความแตกต่างกันได้ และการปฏิบัติก็แตกต่างกันออกไป บางนโยบายนอกจากนอกจากผู้ปฏิบัติสับสนแล้ว ก็ยังมีแนวโน้มไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการนำไปปฏิบัติอีกด้วย เช่น นโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีงานวิจัยบ่งชี้ว่า ครูไม่เห็นความสำคัญของนโยบายและไม่ให้ความร่วมมือ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีเวลาเพียงพอทั้งในแง่การเรียนรู้อะไรการสอนในลักษณะดังกล่าวและการนำวิธีการสอนเช่นนั้นไปปฏิบัติจริง

สำหรับความคับแคบในการแปลงนโยบายไปปฏิบัติมีสองสาเหตุหลักคือ ประการแรกผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจและไม่มีสมรรถนะในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงใช้การลอกเลียนจากตัวแบบที่จัดส่งไปให้ดูเป็นตัวอย่างจากส่วนกลาง หรือลอกเลียนจากผู้ปฏิบัติด้วยตนเองที่มีความสามารถ รูปแบบหรือวิธีการที่ใช้จึงมีแบบแผนเดียวกัน ขาดการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น นโยบายการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ซึ่งพบว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรมาช่วยในการดำเนินการ ประการที่สองเกิดจากระเบียบราชการที่มีความแข็งตัว และขาดความยืดหยุ่น ทำให้มีข้อจำกัดในการเลือกวิธีการ และแนวทางที่นอกเหนือไปจากที่กำหนดเอาไว้ในระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือคู่มือการปฏิบัติ เช่น นโยบายประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินในลักษณะทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงบริบทและสภาพปัญหาของสถานศึกษาแต่อย่างใด³

กล่าวโดยสรุป นโยบายการศึกษาที่ผ่านมาไม่มีความมุ่งมั่นทางการเมือง รัฐมนตรีและพรรคการเมืองที่เข้ามาบริหารมีแนวคิดแตกต่างกันมาก นโยบาย แผน และโครงการที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง จึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างความสับสนแก่ผู้

ปฏิบัติเป็นอย่างมาก ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการนำหลักการ “มีเอกภาพทางนโยบาย มีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ” จึงกลายเป็นไปในลักษณะที่ว่า “นโยบายสืบสาน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และขาดความต่อเนื่อง ขณะที่มีการปฏิบัติหากก็ทำอย่างมีนัยง เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง ลอกเลียน และมีลักษณะแข็งตัวและคับแคบ”

แนวคิดการจัดการศึกษาในสังคมที่มีความหลากหลาย
ความท้าทายของนักการศึกษาและผู้รับผิดชอบ

งานด้านการศึกษาในปัจจุบันคือ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความหลากหลาย คำว่า “ความหลากหลาย” (diversity) เป็นคำที่ใช้ในการอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้และประสบการณ์ชีวิต รวมทั้งความแตกต่างของกลุ่มหรือสังคม เช่น เพศ เชื้อชาติ ประเทศที่เกิด รวมทั้งวัฒนธรรม การเมืองและศาสนา ดังนั้นในโลกปัจจุบันที่มีความเป็นสากลหรือโลกไร้พรมแดน ส่งผลทำให้ประเด็นการอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายของประเทศต่าง ๆ สามารถสรุปแนวคิดสำคัญได้ 7 ประการ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกัน และการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่หลากหลาย จากการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของประเทศบราซิล ซึ่งประสบปัญหาสำคัญของการกระจายรายได้ทางเศรษฐกิจ นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันข้อมูลในปีค.ศ. 2008 ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนผิวขาว ร้อยละ 53.7 มุแลตโต (ผสมกันระหว่างผิวขาวและผิวดำ) ร้อยละ 38.5 คนผิวดำ-6.2-และอื่น ๆ (ญี่ปุ่นอาหรับ อเมริเดียน ร้อยละ 1.6) ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาโปรตุเกสและเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน-พื้นฐานของระบบการศึกษาที่ไม่ดี นักเรียนที่มาจากภูมิหลังที่ไม่ดี ไม่ได้ได้รับการศึกษาที่ดี

เหมือนคนฐานะดีที่เรียนในโรงเรียนเอกชน การไม่รู้หนังสือของคนผิวดำที่ยังมีถึงร้อยละ 20-รัฐบาลมีงบประมาณน้อย ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนรัฐบาลอย่างเพียงพอ ในขณะที่บางรัฐที่มีรายได้สูง สามารถจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือนโยบายการศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกัน - (coexistence) ไม่ได้ได้รับความสำคัญ ระบบการพัฒนาโรงเรียนที่ไม่ดี อัตราการอ่านออกเขียนได้ต่ำเช่นเดียวกับภูมิภาคที่ยังด้อยการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ถึงแม้จะมีการใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาในสัดส่วนที่มาก รัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษา ส่วนการปฏิบัติเป็นเรื่องของรัฐและท้องถิ่น ปัจจุบันปัญหาหลักของประเทศบราซิลด้านระบบการศึกษาคือขาด

การอบรมครู ซึ่งยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญจากรัฐบาล นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อจำกัดของสถาบันฝึกอบรมครูในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคนิควิธีสอนในสังคมที่มีความหลากหลาย รวมทั้งมีหลักฐานเพียงเล็กน้อยที่แสดงให้เห็นว่าครูได้รับการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน

2. การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความหลากหลายทางวัฒนธรรมและพหุนิยม โดยมีการนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรเพื่อจัดการศึกษาระดับชาติและระดับจังหวัด การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของประเทศแคนาดา ประเทศที่รวมประชากรที่มีความหลากหลายอันเนื่องมาจากนโยบายเปิดรับผู้อพยพปละมากกว่าสองแสนคน ทำให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศในอุดมคติของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multiculturalism) และพหุนิยม (pluralism) มีการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองประเด็นนี้ไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับชาติ และระดับมณฑล รัฐบาลประกาศนโยบายที่เป็นทางการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในกรอบสองภาษา (multiculturalism within a bilingual framework) คนกลุ่มน้อยได้รับโอกาสจากรัฐบาลในการรักษามรดกทางภาษา ได้รับการสนับสนุนให้ดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และมีสิทธิที่เท่าเทียมกัน

นโยบายการศึกษาและหลักสูตรของโรงเรียนได้รับการออกแบบ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยของแคนาดาและเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ใช้ร่วมกันซึ่งหนุนเอกลักษณ์ประจำชาติ ในขณะที่การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษา การศึกษาของรัฐได้เปิดโอกาสให้แต่ละมณฑลกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนามุมมองของเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เดียวกัน จะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความอดทนระหว่างกลุ่ม

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีโครงการที่อิสราเอลและนักศึกษาอาหรับทำงานร่วมกันในความพยายามที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมมรดกและวัฒนธรรมของพวกเขา โครงการ "เพื่อนสอนเพื่อน" เป็นโครงการที่นำนักเรียนยิวและอาหรับ ทั้งในระดับประถมศึกษาและ

ตนเองและมุ่งเน้นไปที่การศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3. การศึกษาเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาหะร่วมกันและการสร้างความร่วมมือกันระหว่างชุมชน ประเทศอิสราเอลยังคงมีปัญหาด้านอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ในสังคม ซึ่งได้เกิดมาอย่างยาวนาน ความตึงเครียดระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ รวมทั้งความไม่เท่าเทียมกันของชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ เช่น กลุ่ม Druze และกลุ่มเบดูอิน (Bedouin)

นโยบายการศึกษาแห่งชาติอิสราเอลสะท้อนให้เห็นถึงการมีเสรีภาพ และความเสมอภาคของสิทธิทางสังคมและการเมืองสำหรับพลเมืองทั้งหมด โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อย่างไรก็ตามยังมีความรู้สึกทั้งในอดีตและยังคงอยู่ในปัจจุบันคือ ระบบการศึกษาของอิสราเอลเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มบางกลุ่ม นอกจากนั้นแล้วปัญหาเกี่ยวกับภาษาเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมากในอิสราเอล ภาษาฮิบรูและภาษาอาหรับที่ใช้เป็นภาษาทางการทั้งสอง ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การทดสอบระหว่างช่วงชั้น และการสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ

การออกแบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาหะร่วมกัน และการสร้างความร่วมมือกันระหว่างชุมชนผ่านหลักสูตรที่เรียกว่า "การเรียนรู้จากเรื่องเล่าที่สำคัญทางประวัติศาสตร์" (Learning-Each-Other's-Historical Narratives) เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการยอมรับในการจัดการเรียนการสอน ความตึงเครียดจากความแตกต่างกัน ของมุมมองทางประวัติศาสตร์ของตะวันออกกลาง เรื่องเล่าจากประวัติศาสตร์ที่เขียนจากมุมมองของชาวยิว อิสราเอล และชาวอาหรับปาเลสไตน์ จะได้รับการแปลเป็นภาษาฮิบรูและภาษาอาหรับ และนำความคิดไปสอนในห้องเรียน เปิดเผยให้นักเรียนหลายมัธยมศึกษาตอนต้นและครูผู้สอนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สร้างความคุ้นเคยและมีส่วนร่วมในการศึกษาซึ่งกันและกัน หลักสูตรนี้จะใช้เวลาในช่วงเวลาเรียนปกติของโรงเรียน รวมทั้งมีกิจกรรมร่วมกันในด้านโบราณคดี ภาษาและการละคร

4. การสร้างความใกล้ชิดกันของนักเรียนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างกันและการจัดกิจกรรมระหว่าง

โรงเรียนที่จะส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และความเป็นเอกภาพ
แห่งชาติ ในประเทศมาเลเซียมีประชากรที่มีความ
หลากหลาย ประกอบด้วยคนมาเลเซียซึ่งเป็นกลุ่มชาติ
พันธุ์ที่ใหญ่ที่สุด กลุ่มชนพื้นเมืองของจีนและอินเดีย
ภายใต้การปกครองของอังกฤษยุคอาณานิคม การศึกษา
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ถูกแบ่งแยกเชื้อ
ชาติ โดยมีนักเรียนชาวมาเลเซียที่เรียนในโรงเรียนของ
คนมาเลย์ นักเรียนจีนเรียนในโรงเรียนจีนที่ร่วม
ดำเนินการโดยชุมชนของตนเองและนักเรียนชาวอินเดีย
ที่เรียนในโรงเรียนทมิฬตั้งโดยอังกฤษ (ที่นำเข้ามาใช้
แรงงานจากประเทศอินเดีย) โดยมีข้อยกเว้นสำหรับ
มิชชันนารีคริสเตียนที่สามารถรับนักเรียนจากทั้งสาม
กลุ่ม หลังจากที่ได้รับอิสรภาพจากอังกฤษ มาเลเซียได้
พัฒนาระบบการศึกษาของชาติ โดยให้ความสำคัญด้าน
เศรษฐกิจ การขจัดความยากจนและการให้โอกาส
สำหรับชาวมาเลเซียให้มีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจ
รวมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงด้านเศรษฐกิจและ
การศึกษา

ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและการอยู่
ร่วมกันในประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย 1) ระบบ
การศึกษาชาติที่ยอมรับ ตอบสนองความต้องการและ
ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรม สังคมเศรษฐกิจและ
การเมืองของทุกกลุ่ม 2) การใช้ภาษามาเลย์เป็นภาษา
ประจำชาติและยังคงสนับสนุนการอนุรักษ์และการ
เจริญเติบโตและวัฒนธรรมของชุมชนอื่น ๆ ในมาเลเซีย
และ 3) การกำหนดเป้าหมายสูงสุดของนโยบาย
การศึกษาที่ใช้ภาษาประจำชาติเป็นสื่อกลางในการเรียน
การสอน

ในขณะที่ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ
ของมาเลเซีย ประชาชนที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมยังมีอิสระใน
การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาของตนเอง ใน
โรงเรียนขณะที่นักเรียนมุสลิมเรียนศาสนาอิสลาม คนที่
ไม่ใช่มุสลิมสามารถเรียนจริยธรรมของศาสนาอื่น ๆ ที่
ตนนับถือได้ นอกจากนั้นแล้วการให้ศึกษา "หน้าที่
พลเมือง" สำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อปลูกฝังความรู้สึก
ชาติ และสอนนักเรียนให้อยู่ร่วมกันในสังคม
ประชาธิปไตย

ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ในขณะที่
มาเลเซียใช้ภาษามลายูในโรงเรียนประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาจีนและ
ภาษาทมิฬเป็นวิชาเลือก เพื่อตอบสนองต่อแนวโน้ม
เพิ่มขึ้นของนักศึกษาจีนและทมิฬ ทำให้เกิดการอธิบาย
ในสื่อและในวงการการศึกษากันอย่างกว้างขวาง สิ่ง
สำคัญคือการส่งเสริมความใกล้ชิดของนักเรียนของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ที่ต่างต่างกัน การจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียน
จะส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้นระหว่างนักเรียนและ
จะส่งเสริมให้เกิดความเป็นเอกภาพแห่งชาติอย่าง
แน่นอน

5. การส่งเสริมความสามัคคี ความสมานฉันท์
การเข้าใจวัฒนธรรมและการเคารพซึ่งกันและกัน การ
ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของคนเผ่าทุตซี (Tutsi) และฮูตู (Hutus)
สะท้อนถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษาในประเทศ
รวันดา จากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้รับผิดชอบได้มองเห็น
ความสำคัญของระบบการศึกษาที่มีต่อการสร้างความ
ไว้วางใจ และความเข้าใจระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่าง
กัน เป้าหมายหลักของนโยบายการศึกษาคือการส่งเสริม
ความสามัคคีและความสมานฉันท์ การให้ความสำคัญ
กับการเข้าถึงวัฒนธรรมอื่น การส่งเสริมมนุษยธรรมและ
การเคารพซึ่งกันและกัน ศูนย์พัฒนาหลักสูตรแห่งชาติ
(NCDC) ได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรใหม่
และการฝึกอบรมครู การกำหนดหลักการสำคัญไว้ใน
นโยบายการศึกษาใหม่ที่พยายามจะเสริมสร้างความ
สามัคคีและความสมานฉันท์ในชาติ รวมทั้งสนับสนุน
การสร้างทักษะชีวิต เช่น การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
การให้ความเคารพในความแตกต่างและเคารพสิทธิ
มนุษยชน

ความท้าทายของระบบโรงเรียนในประเทศ
รวันดา คือ การขาดครูที่มีคุณภาพอย่างรุนแรงอัตราส่วน
ของนักเรียนต่อครูอยู่ในเกณฑ์สูง ครูหลายคนถูกฆ่าตาย
จากสงครามทำลายชนชาติ ครูอพยพออกจากประเทศ
ครูที่เหลืออยู่เป็นคนที่ขาดประสบการณ์และมีความ
จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาครูที่มีความสามารถในการ
จัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความสามัคคี
สามารถสร้างความสมานฉันท์ เข้าใจและยอมรับใน
วัฒนธรรมของผู้อื่น รวมทั้งมีความเคารพซึ่งกันและกัน

6. การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาระบบ
การศึกษาและการทำงานร่วมกันของครู ผู้ปกครองเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ในประเทศสหภาพ

แอฟริกาใต้ ซึ่งมีประชากรร้อยละ 79 เป็นคนผิวดำ ผลกระทบของระบบการปกครองที่ยังคงอยู่ในสถาบันการศึกษา ได้แก่ การมีอคติทางเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่ม ได้นำไปสู่ความแตกต่างในการจัดการศึกษา

สิ่งสำคัญสามประการในการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี ค.ศ. 1996 ที่มีเป้าหมายหลักเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ 1)-นโยบายการศึกษาแห่งชาติที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถเลือกโรงเรียนให้ลูกตามความต้องการ 2)-การกำหนดมาตรฐานชาติด้านการศึกษา และ 3)-การศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดนโยบายระดับชาติ จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในทุกเมืองโดยตรง จัดหากองทุนสาธารณะให้กับโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษา

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการศึกษาคือการใช้ภาษาราชการ 11 ภาษา ซึ่งเป็นภาษาของคนแอฟริกันพื้นเมือง 9 ภาษา ภาษาอังกฤษ และภาษาแอฟริกันซึ่งเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการเรียนรู้สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติมากที่สุดในโลก จากประวัติศาสตร์อันยาวนานตั้งแต่การตั้งอาณานิคม การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ สิทธิพิเศษของคนบางกลุ่ม การต่อสู้ทางสิทธิมนุษยชนมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970-การศึกษาเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นนโยบายการศึกษาที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญมาโดยตลอด การทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศ ความพยายามลบภาพลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อส่วนรวม หนังสือเรียนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และหลักสูตรจำนวนมากได้รับการปรับปรุงและให้ความสำคัญกับคนพื้นเมืองอเมริกัน ทาส การเคลื่อนไหวของสตรี เพื่อสร้างประสบการณ์กลุ่ม ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางบวกกับกลุ่มและการประนีประนอมในระยะยาว การดำเนินงานด้านการศึกษาและการปฏิรูปหลักสูตรได้ดำเนินการโดย

นอกจากนั้นแล้วรัฐบาลยังให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยในประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อความหลากหลายและการศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกัน

หนึ่งในความท้าทายของสหภาพแอฟริกาใต้ในปัจจุบันคือ ถึงแม้รัฐธรรมนูญและนโยบายการศึกษาได้ระบุไว้ว่า ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของการศึกษา แต่ในความเป็นจริงแล้วโรงเรียนแถบชานเมืองและชนบทจำนวนมากอยู่ในสภาพที่ไม่ได้รับการพัฒนา ขาดการมีส่วนร่วมโดยชุมชน ดังนั้นองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาจึงมีนโยบายสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบการศึกษา โดยครูและผู้ปกครองจะทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาการศึกษาของเด็กให้มีคุณภาพดีขึ้น

7. สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กทุกคน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลาย ในประเทศมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย รัฐบาลกลางและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาวิธีวิธีการที่โดดเด่นหลายอย่างเพื่อการศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น 1) การสนับสนุนความพยายามในการจัดการเรียนการสอนวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละวัฒนธรรม 2) การใช้รูปแบบในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่มุ่งเน้นความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมโดยไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจและฐานะทางเศรษฐกิจ 3) ใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกลุ่ม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติและประเด็นร่วมสมัยเกี่ยวกับคนผิวสี สตรี กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ กลุ่มเกย์และเลสเบี้ยน 4)-ส่งเสริมการศึกษาเพื่อความเป็นพหุวัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นถึงอุดมคติของประชาธิปไตยในสังคมหลายฝ่าย นักเรียนจะได้รับการเรียนรู้ในการส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและความแตกต่าง 5) ใช้แนวคิดการปฏิรูปทางสังคมในการจัดการศึกษาเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม สอนนักเรียนให้เรียนรู้ผลของการกดขี่และการเลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียน

ได้เรียนรู้และมีบทบาทในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อให้พวกเขามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่เป็นธรรมมากขึ้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 มิติที่มีความสัมพันธ์ซึ่งระบบซึ่งกันและกันคือ

1. คุณภาพของปัจจัยนำเข้า (Inputs) ซึ่งได้แก่หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

- หลักสูตรคือ ข้อกำหนดด้วยจุดหมายแนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดตามจุดหมายของการศึกษา หลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะใช้เป็นกรอบในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้เอ็กต์บุคคลได้พัฒนาไปตามศักยภาพสูงสุดของตนเอง เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามจุดหมายการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้

- ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ ในอดีตสังคมไทยให้ความยกย่องนับถือครูมาก ในปัจจุบันแม้การยกย่องนับถือจะลดน้อยลงบ้างแต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทเพราะครูเป็นผู้เอื้อความรู้ทั้งทางวิชาการและคุณลักษณะทางสังคมให้เกิดขึ้นกับทุกคน ซึ่งปัญหาของครูในปัจจุบัน คือ สถานภาพอาชีพครูตกต่ำ คนเก่ง คนดี ไม่เลือกเรียนวิชาครู ผู้ที่เข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูส่วนหนึ่งไม่มีความตั้งใจที่จะเรียนและสมัครสอบ นอกจากนี้กระบวนการผลิตครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และ รายได้ของครูต่ำ แต่ภาระงานมีมาก การพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาครู ทำให้ครูขาดกำลังใจ ครูบางส่วนจึงมักใช้เวลาไปประกอบอาชีพอื่นเสริม

2. คุณภาพของกระบวนการ (Process) ซึ่งได้แก่ กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา พบว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นลักษณะ "ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง" ใช้การบรรยายเน้นการท่องจำเนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติจริง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมคิดร่วมดำเนินการศึกษาหาความรู้ เน้นการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระ นอกจากนั้นวิธีและเกณฑ์การประเมินผลและการคัดเลือกเข้าเรียนต่อเป็นเครื่องกำหนดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยยังคงกำหนดวิชาหนังสือหรือการสอบได้คะแนนคะแนนสูงเป็นสำคัญ⁶

3. คุณภาพของผลผลิต (Outputs) ซึ่งได้แก่คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยในปัจจุบันปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ในวิชาพื้นฐานสำคัญคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มต่ำลง ความสามารถของเด็กไทยในวิชาดังกล่าวยังไม่อาจเทียบกับมาตรฐานการเรียนรู้ของเด็กชาติอื่น ๆ ได้หรือส่วนที่เทียบได้นั้นมีจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากการกวดวิชาเข้มเป็นพิเศษเท่านั้น กระบวนการพัฒนาความรู้ความสามารถนี้จึงอยู่ในวงแคบ

แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากกระแสโลกาภิวัตน์และสภาพปัญหาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลงเพื่อดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขร่วมรับผิดชอบพัฒนาชุมชนประเทศชาติ และสังคมโลก จึงเห็นสมควรต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) และกระบวนการ (Process) เพื่อให้เกิดผลผลิต (Outputs) คือนักเรียนที่มีคุณภาพนั่นเอง ปัจจัยนำเข้า (Inputs) และกระบวนการ (Process) ที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาในทันที ได้แก่ หลักสูตร ครู

และบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ โดยมีการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นกลไกสำคัญผลักดันให้เกิดการพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียน บนพื้นฐานของ วัฒนธรรมไทยให้มีมาตรฐานสูงมีคุณภาพในระดับสากล และมีชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข โดยมี ก้าว ยึดหยุ่น และมีความเป็นสากลทัดเทียมมาตรฐาน โลก มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบัน และอนาคต เนื้อหาเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันทุกระดับ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ศิลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาทั้งระบบในโรงเรียน ระบบนอก โรงเรียนและการศึกษาตลอดชีพ โดยเปิดโอกาสให้ ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนา หลักสูตร ให้ยืดหยุ่นและหลากหลายสอดคล้องกับสภาพ ความเป็นอยู่ที่เป็นจริงของชุมชน สังคมและการ ประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหาร สถานศึกษา นับเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ รับผิดชอบจัดการศึกษาของชาติโดยตรง จะต้องได้รับการ พัฒนาให้เป็นผู้ที่มี ทั้งความรู้และความสามารถและ เทคนิควิธีในการปฏิบัติวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Center) ได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรมมี ความสำนึกและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความ เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมุ่งให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งต้องพัฒนาระดับวิชาชีพครูให้ เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคมและผู้ ประกอบอาชีพครู ต้องสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข

3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตร ไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูจะต้อง ดำเนินการให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตน ได้เต็มตามศักยภาพมีความสุขทั้งร่างกาย ปัญญา จิตใจและสังคม ให้เป็นผู้รู้จักคิด วิเคราะห์ใช้เหตุผลและผล เชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ รู้

แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

1.-การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรการศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม และปัญญา สามารถพึ่งตนเองและ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ หลักสูตรต้องมีลักษณะ วิธีการและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มี วินัย มีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการ พัฒนาค้น พัฒนาอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุขตามกรอบหลักสูตรที่กำหนดไว้ ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอน จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สำคัญ

4. การปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาเป็น กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้ การดำเนินงานการศึกษาในด้านต่าง-ๆ-บรรลุ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการบริหารและ การจัดการให้มีเอกภาพ ต้องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษาเป็นหลัก ตลอดจนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการ จัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งต้องพัฒนาระบบการวางแผนและให้มีแผน ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทุกระดับทั้ง ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

นอกจากนั้นแล้ว การสร้างความเข้มแข็งของ ภาคีต่าง-ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ดังเช่น ครู ผู้ปกครอง สถาบันศาสนา และชุมชน ให้มี การประสานงานกันเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ระดับต่าง ๆ พร้อมกันนั้นก็วางแผน จัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการความรู้ ทักษะ ในด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาในหลักสูตรการสอน อย่างผสมกลมกลืน

บรรณานุกรม

- ปฐมนิเทศ. (ออนไลน์). นโยบายการศึกษา: ขาดเอกภาพและค้ำประกันเชิงปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2561 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/phichai/2017/10/20>
- ภักดี จำนง. (ออนไลน์). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหลากหลายนโยบายไร้เอกภาพในการปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2561 จาก <http://pakdee07.blogspot.com/2013/10/blog-post.html>
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (ออนไลน์). เอกภาพและความหลากหลาย. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2561. จาก <http://www.royin.go.th/dictionary>.
- พระธรรมปิฎก. (2549). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- วิทยากร เชียงกุล. (2540). รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2546). ปัญหาของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Berns et al. (2010). *Education Policy in Multi-Ethnic Societies: A Review of National Policies that Promote Coexistence and Social*.
- Virginia Tech. (2010). *Growing and Sustaining a Diverse and Inclusive Environment : The 2010-2013 Virginia Tech Diversity Strategic*.